

Prace studialne
Research studies

Streszczenie w języku nietechnicznym
Non-technical summary

**Pozyskanie danych z zakresu rewitalizacji na poziomie
gmin za lata 2018 - 2019**

Statistical data on revitalization at the level of gminas
for years 2018 - 2019

Warszawa 2020

Wykaz skrótów

GPR	Gminny program rewitalizacji uchwalony na podstawie ustawy o rewitalizacji
ha	hektar
IDS	Inny dokument strategiczny będący podstawą realizacji zadań z zakresu rewitalizacji
mld	miliard
mln	milion
PR	Program rewitalizacji uchwalony na podstawie ustawy o samorządzie gminnym
tys.	tysiąc
UE	Unia Europejska
zł	złoty

Wprowadzenie

Celem głównym pracy badawczej *Pozyskanie danych z zakresu rewitalizacji na poziomie gmin za lata 2018 – 2019* było zebranie danych statystycznych, które posłużą do wyliczenia i przedstawienia odbiorcy wskaźników z zakresu rewitalizacji niezbędnych do oceny zakresu i skali podejmowanych w gminach działań. Działania rewitalizacyjne, ze względu na wprowadzenie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 802 z późn. zm.) oraz możliwości aplikowania przez gminy o środki unijne z przeznaczeniem na rewitalizację, w tym szczególnie w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, były w ostatnich latach prowadzone bardzo intensywnie. Zgromadzone w trakcie prowadzenia badania dane niezbędne są do oceny skali i zakresu działań rewitalizacyjnych realizowanych na obszarach gmin, w tym objętych gminnymi programami rewitalizacji (GPR).

Statystyka publiczna podjęła się realizacji badań z zakresu rewitalizacji, aby dostarczyć lokalnym gospodarzom i decydom informację o ich przebiegu na potrzeby monitorowania działań. Prace nad ustaleniem metodologii i przeprowadzeniem badania pilotażowego rozpoczęły się od realizacji pracy badawczej *Pozyskanie nowych wskaźników z zakresu planowania przestrzennego i budownictwa mieszkaniowego przydatnych do oceny dostępności i jakości usług publicznych*. Zagadnienia związane z rewitalizacją stanowiły tu element działań badawczych. Następnym badaniem *Dane statystyczne z zakresu rewitalizacji na poziomie gmin*, już po wprowadzeniu w życie ustawy o rewitalizacji, obejmowało tylko zagadnienia rewitalizacji. Badanie to prowadzone było w latach 2017-2018 i pozwoliło na opracowanie metodologii badania oraz zebranie szczegółowych danych za lata 2015-2017. Obecna edycja badania *Pozyskanie danych z zakresu rewitalizacji na poziomie gmin za lata 2018 – 2019* jest jego kontynuacją. Prace powstały w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013 i 2014-2020. Szerokie zainteresowanie danymi oraz opracowanie metodologii umożliwiło wpisanie badania *Rewitalizacja w gminie* do Programu badań statystycznych statystyki publicznej 2020.

Dane od jednostek sprawozdawczych, zebrane w ramach badania *Pozyskanie danych z zakresu rewitalizacji na poziomie gmin za lata 2018 – 2019* na formularzu *REW Rewitalizacja w gminie*, obejmowały lata sprawozdawcze 2018 i 2019.

Zakres przedmiotowy formularza obejmował:

- liczbę programów rewitalizacji przygotowanych w oparciu o ustawę o rewitalizacji lub inną podstawę prawną;
- partycypację społeczną na podstawie art. 6 ust. 3 ustawy o rewitalizacji;
- powierzchnię obszarów zdegradowanych i rewitalizowanych (w hektarach) na podstawie GPR/PR;
- liczbę ludności (w osobach) zamieszkującą tereny zdegradowane i rewitalizowane na podstawie GPR/PR;
- charakter obszaru objętego gminnym programem rewitalizacji;
- kryteria delimitacji obszarów zdegradowanych;
- cele i typy przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- monitorowanie realizacji działań rewitalizacyjnych;
- szacunkowe ramy finansowe (w złotych) gminnego programu rewitalizacji, w tym finansowanie z funduszy unijnych;
- liczbę wyznaczonych Specjalnych Stref Rewitalizacji na podstawie ustawy o rewitalizacji;
- liczbę i powierzchnię obszarów objętych miejscowymi planami rewitalizacji na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2020, poz. 293, z późn. zm.);
- mechanizmy aktualizacji i częstotliwości GPR/PR.

Powyższy zakres przedmiotowy był spójny z zakresem przedmiotowym badania *Dane statystyczne z zakresu rewitalizacji na poziomie gmin*, które zostało przeprowadzone w latach 2017-2018 na formularzu *REW Rewitalizacja w gminie*.

W pracy badawczej *Pozyskanie danych z zakresu rewitalizacji na poziomie gmin za lata 2018 – 2019*, oprócz badania przeprowadzonego na formularzu *REW Rewitalizacja w gminie*, podjęta została próba wykorzystania danych ze źródeł administracyjnych. Dla gmin, które starały się o dofinansowanie z funduszy unijnych, analizowane były wojewódzkie wykazy pozytywnie zweryfikowanych programów

rewitalizacji. W odniesieniu do wszystkich gmin, które otrzymały dofinansowanie ze środków unijnych - centralny system teleinformatyczny SL2014¹.

Praca badawcza została przeprowadzona w trzech etapach:

- Etap I obejmował:
 - weryfikację zakresu przedmiotowego badania;
 - aktualizację elektronicznej wersji ankiety *REW Rewitalizacja w gminie*;
 - pozyskanie danych jednostkowych z zakresu rewitalizacji od gmin za 2018 r.;
 - opracowanie wyników za 2018 r., w tym przygotowanie bazy danych w formacie Excel;
 - analizę wykazów pozytywnie zweryfikowanych programów rewitalizacji prowadzonych przez urzędy marszałkowskie;
 - przygotowanie raportu cząstkowego z I etapu badania zawierającego: wyniki pozyskanych danych za 2018 r. od gmin, analizę danych jednostkowych oraz ich weryfikację m. in. z wykorzystaniem danych ze źródeł administracyjnych, wnioski z analizy statystycznej przeprowadzonej na podstawie pozyskanych danych.
- Etap II obejmował:
 - weryfikację zakresu przedmiotowego badania;
 - aktualizację elektronicznej wersji ankiety „Rewitalizacja w gminie”;
 - pozyskanie danych jednostkowych z zakresu rewitalizacji od gmin za 2019 r.;
 - opracowanie wyników za 2019 r., w tym przygotowanie bazy danych w formacie Excel;
 - analizę wykazów pozytywnie zweryfikowanych programów rewitalizacji prowadzonych przez urzędy marszałkowskie;
 - pozyskiwanie i analizę systemu SL2014 pod kątem wykorzystania danych;
 - przygotowanie raportu cząstkowego z I etapu badania zawierającego: wyniki pozyskanych danych za 2019 rok od gmin, analizę danych jednostkowych oraz ich weryfikację m. in. z wykorzystaniem danych ze źródeł administracyjnych, wnioski z analizy statystycznej przeprowadzonej na podstawie pozyskanych danych.
- Etap III obejmował:
 - opracowanie raportu końcowego zawierającego: podsumowanie wyników za lata 2018 – 2019, raport jakości, rekomendacje dotyczące wykorzystania źródeł administracyjnych;
 - syntetyczny opis w języku nietechnicznym, zawierający cel pracy, metodykę oraz wyniki badania wraz z prezentacją graficzną najważniejszych wyników – wykorzystywany w celach promocji i popularyzacji badania;
 - broszurę informacyjną;
 - prezentację wyników badania na spotkaniu podsumowującym projekt.

¹ SL2014 (aplikacja główna centralnego systemu teleinformatycznego) jest systemem wspierającym realizację programów operacyjnych realizowanych w ramach Funduszy Europejskich 2014-2020

Wyniki badania

Badanie ankietowe realizowane było przez ankierów na formularzu *REW Rewitalizacja w gminie*. W obu edycjach kompletność wyniosła ponad 99 %. Wyniki kompletności uzyskane w obu edycjach przedstawia tablica 1.

Tablica 1. Kompletność badania REW Rewitalizacja w gminach w latach 2018-2019

Wyszczególnienie	Liczba gmin		
	ogółem	które złożyły sprawozdanie	
		2018	2019
POLSKA	2477	2470	2472
DOLNOŚLĄSKIE	169	169	169
KUJAWSKO-POMORSKIE	144	141	144
LUBELSKIE	213	212	213
LUBUSKIE	82	82	81
ŁÓDZKIE	177	177	177
MAŁOPOLSKIE	182	182	182
MAZOWIECKIE	314	314	314
OPOLSKIE	71	71	71
PODKARPACKIE	160	160	158
PODLASKIE	118	117	118
POMORSKIE	123	123	123
ŚLĄSKIE	167	167	167
ŚWIĘTOKRZYSKIE	102	102	102
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	116	116	115
WIELKOPOLSKIE	226	224	225
ZACHODNIOPOMORSKIE	113	113	113

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania na formularzu *REW Rewitalizacja w gminie*

Aktywność samorządu gminnego w zakresie rewitalizacji

Przyjęcie ustawy o rewitalizacji oraz możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne spowodowały upowszechnienie się procesów rewitalizacyjnych w gminach. W latach 2018-2019 kontynuowany był wzrost liczby gmin posiadających program rewitalizacji.

W 2019 r. łącznie 1517 gmin (61,2% ogółu gmin) posiadało program rewitalizacji. Wśród przyjętych dokumentów dominowały programy rewitalizacji przyjęte na podstawie ustawy o samorządzie gminnym - 1182 gmin (47,7% ogółu gmin). 335 gmin (13,5% ogółu gmin) posiadało gminny program rewitalizacji przyjęty na podstawie ustawy o rewitalizacji.

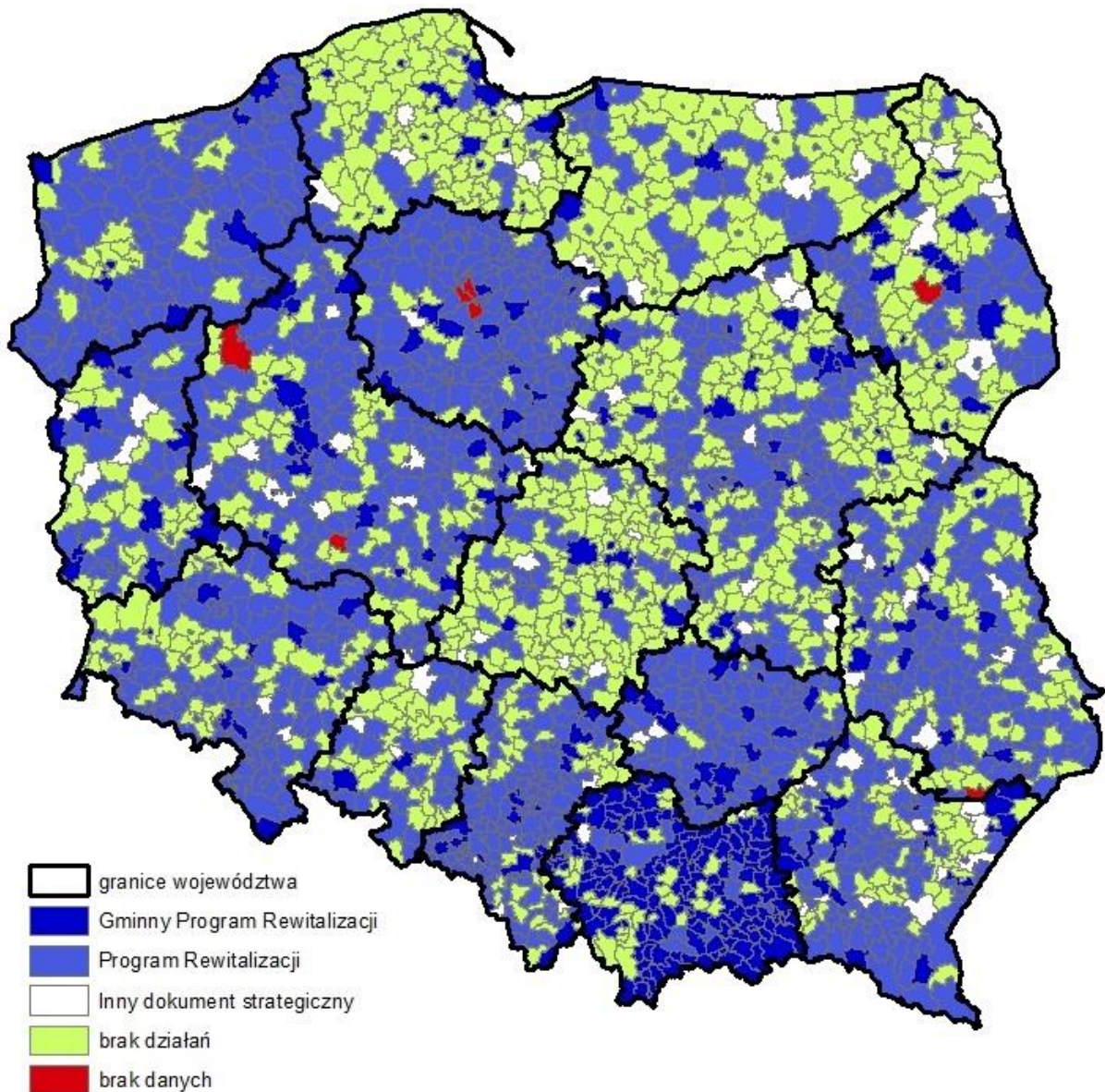
Programy rewitalizacji przyjęte na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2020, poz. 713, z późn. zm.) stanowiły 77,9% wszystkich obowiązujących w 2019 r. dokumentów. Liczba gmin posiadających przyjęty program rewitalizacji zwiększyła się o 23 w porównaniu do 2018 r.

Dodatkowo, 90 gmin (3,6% ogółu) zadeklarowało prowadzenie w 2019 r. działań rewitalizacyjnych na podstawie dokumentu innego niż program rewitalizacji.

łącznie, bez względu na podstawę prawną, w 2019 r. 1607 gmin, tj. 65,1%, prowadziło działania rewitalizacyjne.

Ponad połowa gmin, które posiadały w 2019 r. program rewitalizacji, zadeklarowała, że pierwszym rokiem jego obowiązywania był 2017 r. (55,4% wszystkich obowiązujących dokumentów, dla GPR – 57,6%, dla PR – 54,7%). Najczęstszymi podawanymi przez gminy końcowymi latami obowiązywania GPR/PR są lata 2023 (64,6% ogółu GPR i PR) oraz 2022 (12,2% ogółu GPR i PR).

Mapa 1. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania na formularzu *REW Rewitalizacja w gminie*

W 2019 r. 13 gmin prowadziło prace nad przyjęciem programu rewitalizacji w kolejnych latach. 11 spośród nich w 2019 r. nie prowadziło działań rewitalizacyjnych, dwie natomiast – realizowały zadania z zakresu rewitalizacji w oparciu o Inny Dokument Strategiczny.

Partycypacja społeczna w zakresie rewitalizacji

W Polsce w gminach, które posiadały program rewitalizacji (GPR lub PR) w 2019 roku, przeprowadzono 740 procesów konsultacji społecznych dotyczących rewitalizacji, natomiast w 2018 r. - 1613. Porównując liczbę przeprowadzonych procesów konsultacji społecznych w obu okresach objętych badaniem widać znaczącą różnicę, w 2019 r. przeprowadzono ich o 873 (tj. o 54%) mniej niż w 2018 r. Różnica ta wynika z faktu, iż większość programów została uchwalona we wcześniejszych latach.

W konsultacjach społecznych na rzecz programów rewitalizacji w gminach, które posiadały GPR lub PR wzięło udział w 2019 r. - 49,5 tys. osób, a w 2018 r. - 60,6 tys. osób tj. o 11,1 tys. mniej w 2019 r.

W przeliczeniu na jeden program rewitalizacji liczba osób biorących udział w konsultacjach społecznych na rzecz GPR/PR w 2019 r. wyniosła średnio 33, a w 2018 r. - 41 osób.

W ramach procesów konsultacji zgłoszono około 11,6 tys. uwag do PR lub GPR (7,6 tys. w 2018 roku oraz 4,0 tys. w 2019 roku). Średnio na jeden program w 2018 r. przypadało 5 zgłoszonych uwag, a w 2019 r. – 3 uwagi.

Tablica 2. Wybrane dane z zakresu partycypacji społecznej w latach 2018-2019

Wyszczególnienie	Ogółem	
	2018	2019
Liczba przeprowadzonych procesów konsultacji społecznych na potrzeby obowiązujących programów rewitalizacji (GPR/PR)	1613	740
Liczba form konsultacji społecznych przeprowadzonych w gminach na potrzeby obowiązujących GPR i PR	2072	1041
Liczba zgłoszonych uwag	3988	7633
Liczba uczestników konsultacji społecznych	60627	49537
Liczba działających Komitetów Rewitalizacji oraz organów opiniodawczo-doradczych	790	811
Liczba członków Komitetów Rewitalizacji oraz organów opiniodawczo-doradczych	9221	9583
Liczba zebrań Komitetów Rewitalizacji oraz organów opiniodawczo-doradczych	1000	870

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania na formularzu REW Rewitalizacja w gminie

W 2019 roku w 335 gminach posiadających GPR działało 289 Komitetów Rewitalizacji lub organów opiniodawczo-doradczych, w 1182 gminach posiadających PR – 522. W 2018 roku w 327 gminach posiadających GPR działały 272 Komitety Rewitalizacji lub organy opiniodawczo-doradcze, w gminach posiadających PR – 518. W 2019 r. działało o 21 Komitetów Rewitalizacji lub organów opiniodawczo-doradczych więcej niż w roku 2018.

W 2019 r. łącznie w pracę tych organów zaangażowane było 9,6 tys. osób. Liczba członków Komitetów Rewitalizacji lub innych organów opiniodawczo-doradczych wynosiła średnio 12 osób w przeliczeniu na jeden komitet/organ (GPR/PR). W 2019 roku odbyło się 870 zebrań Komitetów Rewitalizacji lub innych organów opiniodawczo-doradczych.

Porównując dane z obu okresów objętych badaniem (2018 r. oraz 2019 r.), dotyczące członków Komitetów Rewitalizacji lub innych organów i przeprowadzonych zebrań, nie zidentyfikowano znaczących różnic.

Obszar zdegradowany

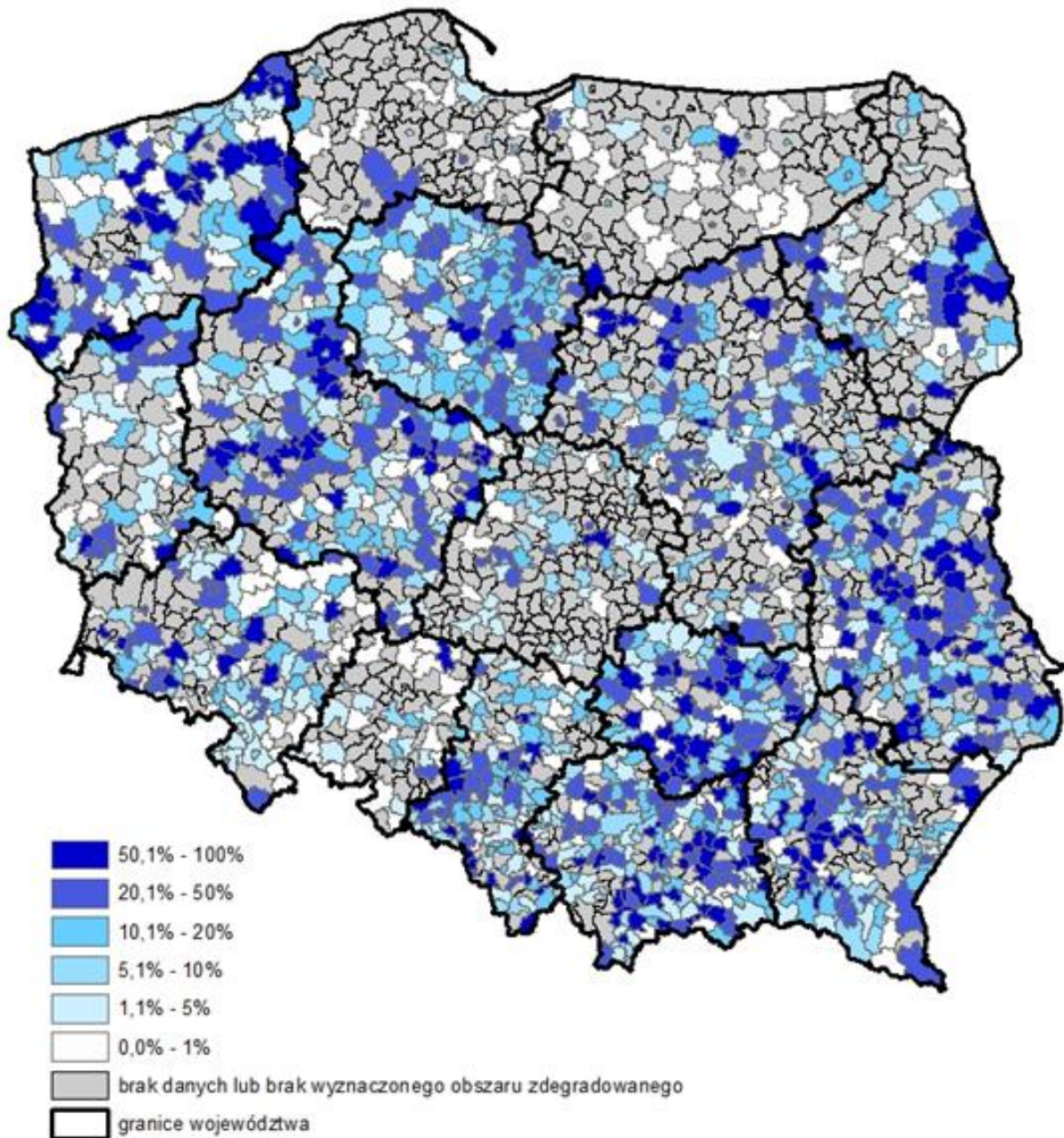
W Polsce informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego w 2019 r. podało 1526 gmin, z tego 335 posiadało GPR, 1167 - PR, 12 - IDS, a 12 gmin nie posiadało żadnego dokumentu z zakresu rewitalizacji, w tym w 5 gminach trwały prace nad przygotowaniem GPR/PR.

Liczba gmin posiadających GPR/PR/IDS, które podały informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego wyniosła 1514 i zwiększyła się w 2019 r. o 15 gmin, tj. o 1,0% w porównaniu do 2018 r. Zarówno w 2019 r. jak i w 2018 r., około 47% gmin, które podały informacje o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego były gminami wiejskimi.

Z 1502 gmin posiadających GPR/PR, które w 2019 r. wyznaczyły obszar zdegradowany, 1474 gmin podało jego obszar. Powierzchnia obszaru zdegradowanego w tych gminach w 2019 r. wynosiła 3846 tys. ha. W porównaniu do 2018 r. powierzchnia obszaru zdegradowanego wzrosła o 102 tys. ha, tj. o 3,0%, a liczba gmin, które ją podały wzrosła o 14 gmin, tj. o 1,0%.

Udział wskazanych przez gminy realizujące GPR/PR/IDS powierzchni obszarów zdegradowanych w powierzchni tych gmin ogółem kształtował się w 2019 roku na poziomie 21,8%.

Mapa 2. Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni gmin posiadających GPR/PR/IDS, które wyznaczyły obszar zdegradowany w 2019 roku (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania na formularzu *REW Rewitalizacja w gminie*

W 2019 r. w 1439 gminach, które podały informacje o liczbie osób zamieszkujących obszar zdegradowany w momencie jego ustanowienia mieszkało 8955,5 tys. osób. W porównaniu do 2018 r. liczba ta wzrosła o 27,6 tys. osób.

Przeciętnie obszar zdegradowany wyznaczony w gminach z obowiązującym GRP/PR, które podały tę wartość zamieszkiwało w 2019 r. 6223 osób, a w 2018 r. - 6323.

Obszar rewitalizacji

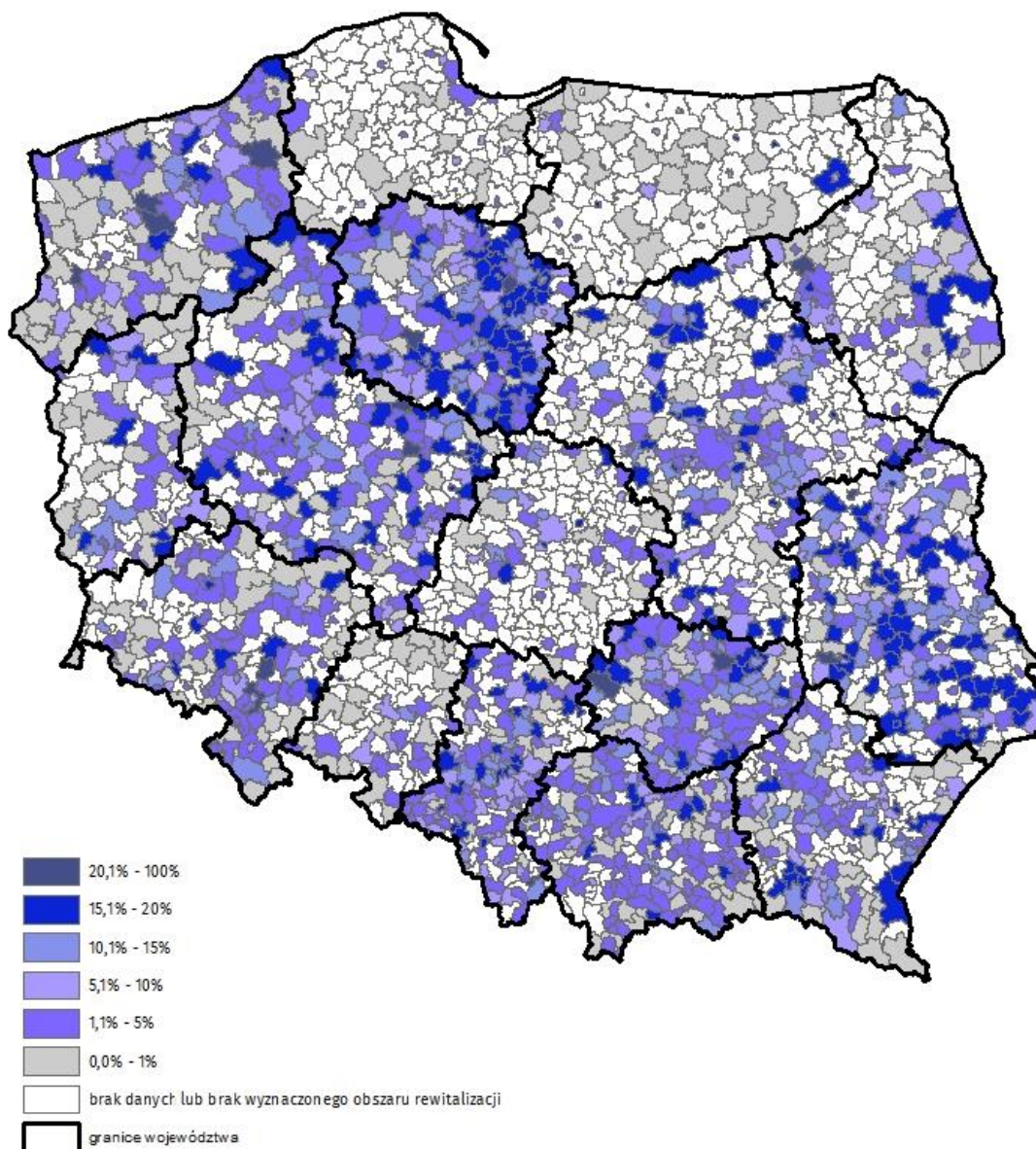
W 2019 r. w Polsce 1526 gmin poinformowało o wyznaczeniu na ich terytorium obszaru rewitalizacji, z tego: 335 gmin posiadało GPR, 1180 gmin posiadało PR, 11 gmin posiadało IDS.

Łączna powierzchnia obszarów rewitalizacji w gminach posiadających GPR/PR/IDS wynosiła w 2019 r. 1178,0 tys. ha i zwiększyła się o 1,4 tys. ha w porównaniu do 2018 r. W gminach posiadających GPR

powierzchnia rewitalizacji wynosiła 162,0 tys. ha, PR - 1006,8 tys. ha, a 9,2 tys. ha inne dokumenty strategiczne.

Przeciętnie obszar rewitalizacji zajmował 6,7% powierzchni gminy. W przypadku gmin posiadających GPR lub PR stanowił 7,0% powierzchni tych gmin.

Mapa 3. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni gmin, które posiadały GPR, PR lub IDS w 2019 roku (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania na formularzu *REW Rewitalizacja w gminie*

W 2019 r. liczbę ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji ustalono w 1500 gminach i wynosiła ona 5981,0 tys. osób.

Liczba ludności w 2019 roku zamieszkująca obszary rewitalizacji w 327 gminach posiadających GPR w 2019 roku (które przekazały informacje) wynosiła 1643,9 tys. osób. W 1166 gminach posiadających PR, które podały dane o mieszkańcach, liczba osób zamieszkujących obszary rewitalizacji wynosiła 4324,2 tys. W porównaniu do 2018 r. powierzchnia obszaru rewitalizacji wzrosła o 1,0%, a liczba zamieszkujących je osób zmniejszyła się o 1,4%.

Przedsięwzięcia realizowane z zakresu rewitalizacji

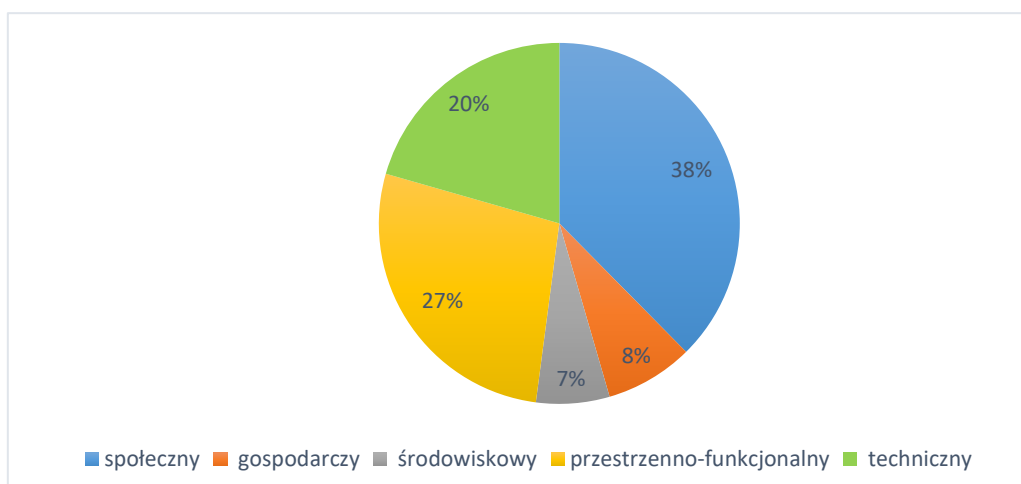
W programach obowiązujących w 2019 roku na cały okres obowiązywania GPR/PR/IDS zaplanowane było 36518 przedsięwzięć. W 2018 roku - na cały okres obowiązywania GPR/PR/IDS - liczba zaplanowanych przedsięwzięć kształtowała się na zbliżonym poziomie do roku 2019 – 36344 przedsięwzięcia. Spośród obowiązujących programów rewitalizacji, w badanych okresach najwięcej przedsięwzięć było zaplanowanych w PR – 26153 w 2018 r. i 25904 w 2019 r.

W 2019 r. na jeden GPR przypadło 31 przedsięwzięć, na jeden PR 22 przedsięwzięcia, natomiast na jeden IDS przypadły 3 przedsięwzięcia. W 2018 r., liczba przedsięwzięć przypadająca na jeden GPR wynosiła 30, na jeden PR 22, natomiast na jeden IDS 6.

W 2019 r., z zaplanowanych na cały okres obowiązywania GPR/PR/IDS, rozpoczęto/realizowano /zrealizowano 7958 przedsięwzięć. W 2018 r. rozpoczęto/realizowano/zrealizowano 7612 przedsięwzięć zaplanowanych na cały okres obowiązywania GPR/PR/IDS.

W badanych okresach, w samodzielnych programach rewitalizacji GPR/PR, najwięcej przedsięwzięć podstawowych do realizacji zaplanowano w obszarze społecznym (w 2019 r. 37,6%, w 2018 r. 37,3%). Najmniej przedsięwzięć w latach 2018-2019, zaplanowano dla obszaru środowiskowego.

Wykres 1. Przedsięwzięcia podstawowe ujęte w samodzielnych programach rewitalizacji (GPR/PR) obowiązujących w 2019 roku, według obszarów interwencji (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania na formularzu REW Rewitalizacja w gminie

W 2019 r. w Polsce, jako wnioskodawców przedsięwzięć rewitalizacyjnych dla GPR/PR/IDS wskazywano najczęściej podmioty spoza sektora publicznego. Liczba ta ogółem dla wszystkich dokumentów wynosiła 7562. Gminę łącznie z jednostkami podległymi wskazywano najrzadziej jako wnioskodawcę przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W roku 2018, podobnie jak w roku 2019, najczęstszymi wnioskodawcami przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazywano podmioty spoza sektora publicznego, natomiast najrzadziej gminę łącznie z jej jednostkami podległymi.

W latach 2018-2019 gmina łącznie z jednostkami podległymi jako wnioskodawca przedsięwzięć występowała najczęściej w innych dokumentach strategicznych (IDS), natomiast najrzadziej - w GPR.

Finansowanie przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji (GPR, PR)

Ogółem w obowiązujących programach rewitalizacji zaplanowano przedsięwzięcia podstawowe i dopuszczalne na kwotę 85,9 mld zł w 2018 r. i 87,5 mld zł w 2019.

Tablica 3. Finansowanie przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji w GPR i PR w latach 2018-2019

Wyszczególnienie	Środki finansowe przewidziane w całym okresie programowania							
	2018				2019			
	GPR		PR		GPR		PR	
	w mln zł	lg*	w mln zł	lg*	w mln zł	lg*	w mln zł	lg*
POLSKA	30055,1	327	55890,2	1165	30692,2	335	56820,8	1181

lg* - liczba gmin, które podały wartości

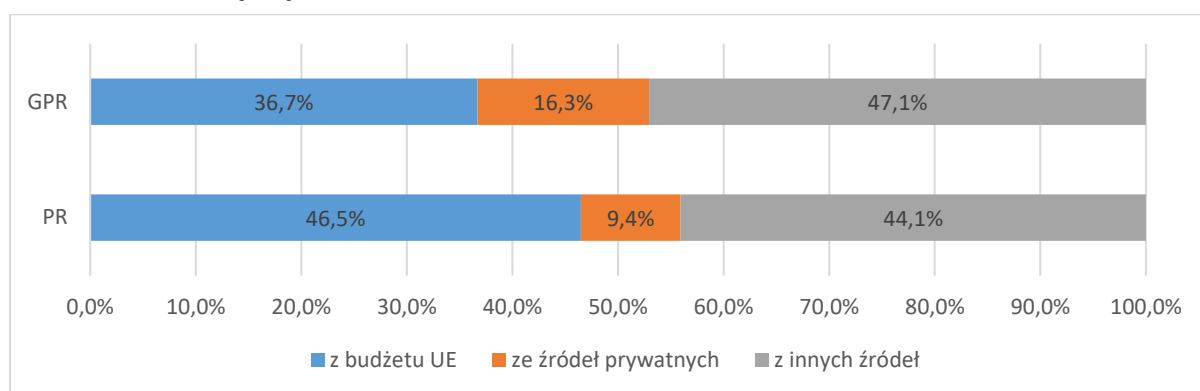
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania na formularzu REW Rewitalizacja w gminie

W przeliczeniu na jeden GPR przeciętny budżet zaplanowany na przedsięwzięcia rewitalizacyjne wyniósł 91,9 mln zł w 2018 r. i 91,6 mln zł w 2019 r., podczas gdy na jeden PR przypadało przeciętnie 48,0 mln zł w 2018 r. i 48,1 mln zł w 2019 r.

W strukturze źródeł finansowania realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w GPR w 2019 r. dominowały środki finansowe z innych źródeł – 47,1% (wykres 2). Gminy zaplanowały na cele rewitalizacyjne pokrycie wydatków ze środków budżetu UE na poziomie 36,7% (o 4,1% więcej niż 2018 r.). Źródła prywatne zostały uwzględnione na poziomie 16,3% (o 1,7 % więcej niż w 2018 r.).

Nieco inaczej wyglądała struktura środków w budżetach PR, które w dużo większej części zaplanowane były do sfinansowania z budżetu UE. W PR środki z budżetu UE wynosiły 46,5% (o 3,7% mniej niż 2018r.), podczas, gdy środki ze źródeł prywatnych stanowiły źródło finansowania w 9,4% (o 0,1% więcej niż w 2018 r.), środki finansowe z innych źródeł stanowiły 44,1% (o 3,6% więcej niż w 2018r.).

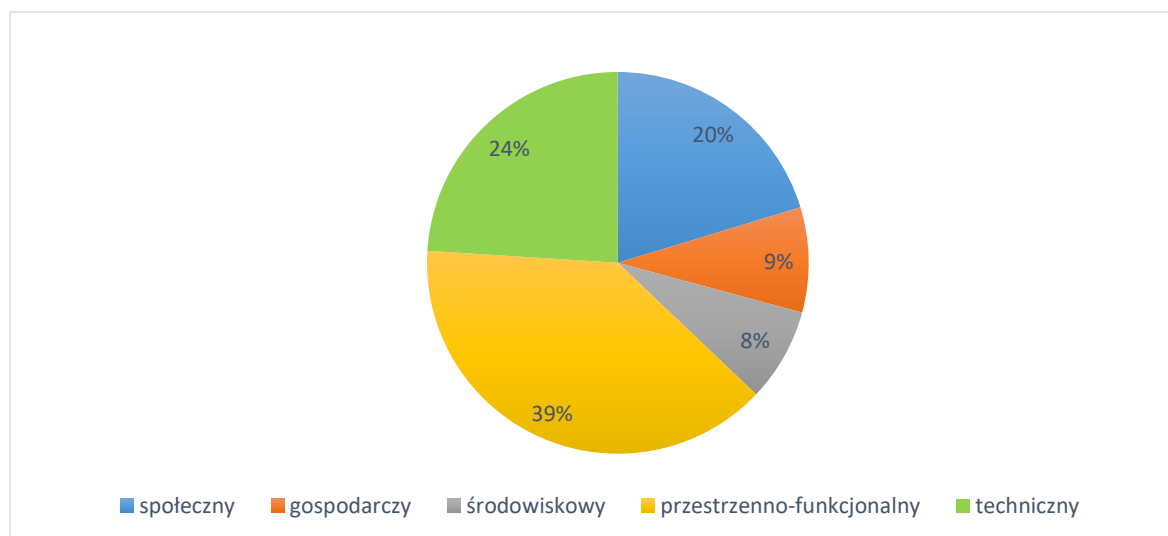
Wykres 2. Struktura źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych ogółem ujętych w GPR i PR obowiązujących w 2019 roku (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania na formularzu REW Rewitalizacja w gminie

Analiza struktury finansowania przedsięwzięć podstawowych według obszarów interwencji, wskazała na największy udział środków z budżetów rewitalizacyjnych przedsięwzięć o charakterze przestrzenno-funkcyjnym, które stanowiły ok. 39% planowanych środków na przedsięwzięcia podstawowe. W dalszej kolejności największe środki zaplanowane zostały w obszarach technicznym i społecznym. Najmniej (w skali kraju ok. 8%) przewidziane zostało na środowiskowy obszar interwencji. W programach rewitalizacji obowiązujących w 2018 roku struktura środków w poszczególnych obszarach interwencji kształtowała się na zbliżonym poziomie jak w 2019 roku.

Wykres 3. Finansowanie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ujętych w samodzielnych programach rewitalizacji (GPR/PR) obowiązujących w 2019 roku, według obszarów interwencji (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania na formularzu REW Rewitalizacja w gminie

Specjalne strefy rewitalizacji w GPR

Specjalne strefy rewitalizacji obowiązywały w 2019 r. w 11 gminach: w 6 miastach na prawach powiatu, w 3 gminach miejsko-wiejskich i w 2 gminach wiejskich. W porównaniu z 2018 r., specjalną strefę rewitalizacji ustanowiły 4 nowe gminy (2 miasta na prawach powiatu: Świnoujście i Włocławek oraz 2 gminy wiejskie: Malczyce i Waganiec).

Miejscowe plany rewitalizacji

W 2019 r. 5 gmin poinformowało o podjęciu prac związanych z opracowaniem i uchwaleniem miejscowych planów rewitalizacji. Obszar objęty zadeklarowanymi przez jednostki miejscowymi planami rewitalizacji będącymi w trakcie przygotowania wyniósł 1998 ha.

Ocena aktualności programów rewitalizacji (GPR i PR)

W 2019 r. w przypadku 63% (212) gmin posiadających GPR wskazana częstotliwość oceny aktualności ich programów rewitalizacji wyniosła 3 lata, ponad 27% gmin (90) posiadających GPR podały coroczny okres dokonywania oceny aktualności programów, natomiast 10% gmin (33) określiło, że ich programy aktualizowane są co 2 lata.

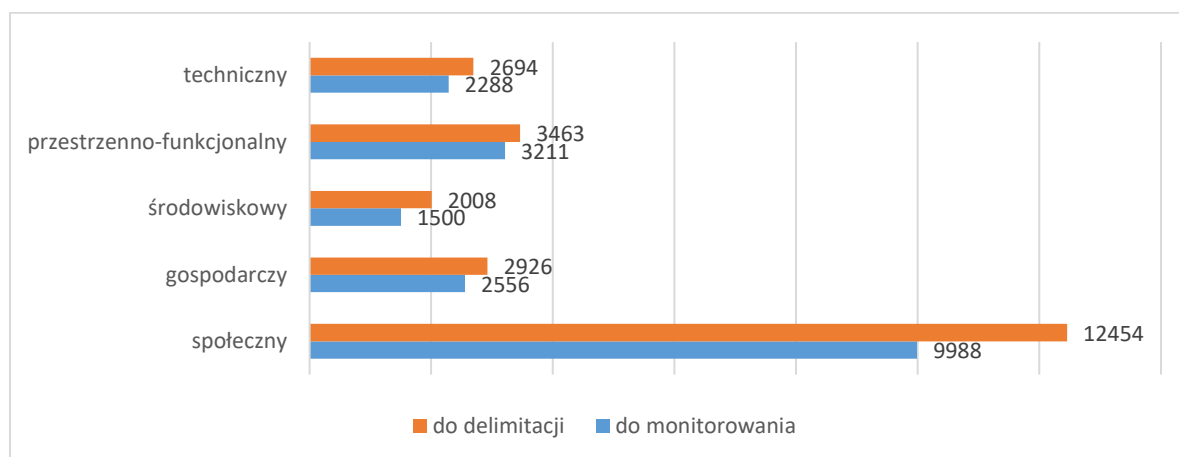
Z pośród 1182 gmin posiadających PR, dla których pozyskano dane w 2019 roku, ponad 29% (347) jednostek nie określiło częstotliwości przeprowadzania oceny aktualności programu. Pozostałe gminy korzystały z: rocznych (ponad 25% gmin), dwuletnich (ponad 19% gmin) i trzyletnich (ponad 23% gmin) okresów przeprowadzania oceny. Bardzo mały odsetek gmin podało okresy czteroletnie (ponad 1% gmin) i pięcioletnie - prawie 2%.

Monitorowanie procesów rewitalizacji ujętych w GPR i PR

Na potrzeby delimitacji obszarów zdegradowanych i rewitalizacji łącznie w 1517 gminach, które przekazały informacje, wskazano na 23545 wskaźników statystycznych z pięciu obszarów tematycznych tj.: społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno-funkcjonalnego i technicznego. Nieco mniej wskazano przy monitorowaniu rezultatów w GPR i PR tj. 19543 wskaźniki. Tylko jedna gmina poinformowała, że nie korzystała ze wskaźników statystycznych przy wyznaczaniu obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Podobnie jak w latach poprzednich, większość z tych wskaźników dotyczyła obszaru społecznego – 52,9% w odniesieniu do delimitacji obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji i 51,1% w odniesieniu do monitorowania rezultatów wskaźników wykorzystanych we wszystkich gminach. W dalszej kolejności były to wskaźniki z obszaru przestrzenno-funkcjonalnego – odpowiednio 14,7% i 16,4%, gospodarczego – 12,4% i 13,1%, technicznego – 11,4% i 11,7%, a najmniejsza liczba wskaźników dotyczyła obszaru środowiskowego – 8,5% i 7,7%.

Wykres 4. Liczba wskaźników wykorzystywanych w monitorowaniu procesów rewitalizacji ujętych w GPR i PR obowiązujących w 2019 roku według obszarów interwencji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z badania na formularzu REW Rewitalizacja w gminie

Podsumowanie

- Rewitalizacja stała się jednym z wiodących zagadnień na forum lokalnym, krajowym i europejskim.
- Przeprowadzenie badania umożliwiło opracowanie metodyki pomiaru aktywności gmin w zakresie rewitalizacji i przetestowanie narzędzi badawczych.
- Dzięki wynikom badań możliwe jest uporządkowanie informacji na temat prowadzonych w gminach działań rewitalizacyjnych i ich szczegółowa analiza.
- W wyniku prowadzonych badań w ramach statystyk eksperymentalnych finansowanych z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, pozyskano od gmin dane za lata 2015-2019, tj. od wejścia w życie ustawy o rewitalizacji. Od 2021 (dane za rok 2020) badanie prowadzone będzie w ramach Programu badań statystycznych statystyki publicznej.
- Wyniki badania dostarczają decydentom, naukowcom i środowisku samorządowemu danych o ważnych współcześnie problemach z zakresu rozwoju lokalnego.
- Wyliczone na podstawie zebranych danych wskaźniki służą do monitorowania Krajowej Polityki Miejskiej oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.
- Źródła administracyjne, które zostały rozpoznane w toku realizacji niniejszej pracy, nie mogą stanowić jedyne źródła danych w obszarze rewitalizacji, mogą jedynie spełniać rolę pomocniczą przy weryfikacji poprawności danych przekazanych przez sprawozdawców.